

■ Hver dag dør ét menneske i trafikken, og 10 kommer alvorligt til skade. Ofte ender de som lakoniske meddelelser i avisernes spalter for kort nyt. Men bag hver kliniske formidling af en ulykkes fakta gemmer sig en større historie. Om familiers bekymring og uvished. Men også om de mennesker, der gør alt for at afværge tragedien. Dette er den historie. Historien om 24-årige Helle Marlene Pedersen og kampen for livet. Hun kørte galt torsdag den 25. august 2005.

CPR-nummer 170681

– historien om en ulykke

Af JENS GRUND, CHR. THYE-PETERSEN og TORBEN STROYER (foto)
jens.grund@jp.dk | christian.thye@jp.dk | torben.stroyer@jp.dk

Kapitel 4: OPERATIONEN

Tidligere artikler i serien: TRÆET (24. december), ULYKKEN (26. december), TRAUMECENTRET (27. december).

Historien bag historien

■ En skriftlig kontrakt med Rigshospitalet gav i august 2005 Morgenavisen Jyllands-Posten adgang til at opholde sig på Rigshospitalet og til at overvære operationer for at skrive om sundhedspersonalets forsøg på at redde et alvorligt kvæstet trafikoffet. Historien bygger på egne iagttagelser, øjenvidneskildringer, journalindsigt og faglige samtaler med læger, sygeplejersker, brandfolk og andre involverede. Historien er efterfølgende godkendt af de involverede.

R E S U M E: Den 24-årige rengøringsassistent Helle Marlene Pedersen har været passager i en varevogn, der er kørt ind i et træ uden for Holbæk. I næsten en time har redningsfolk kæmpet for at få den fastklemte og bevidstløse kvinde fri, og siden har læger og sygeplejersker på Rigshospitalets traumecenter undersøgt hende på kryds og tværs. Da de scanner hende og finder store mængder blod i maven, alarmerer de omgående mave- og tarmkirurgerne i abdominalcentret på Rigshospitalet ...

For kirurg Christian Ross ændrer arbejdsdagen sig fra rutinepræget til akut og kaotisk med en telefonopringning. Den 25. august 2005 kommer opringningen til hans trådløse vagttelefon, mens han arbejder på en patient med kræft i bugspytkirtlen. I den anden ende: Assisterende kirurg, Inanna Weiss. De skal operere et trafikoffet fra traumecentret. Nu. Patienten – Helle Marlene Pedersen – er på trods af mange blodtransfusioner ved at dø af blodmangel, eller hendes hjerte er ved at sætte ud. Hun er på vej op på operationsstuen.

Kirurgen tager det roligt og rustet sig. Når han har opereret Helle, skal han videre til en anden operation. Han er i gang med en 24 timers vagt.

Om sommeren holder han sig i form ved at cykle de 25 kilometer fra Farum til Rigshospitalet, når han og konen har fået de tre børn op, smurt madpakker og sendt dem på vej mod skole og børnehav. Han ror kajak og løber i sin fritid, for han tænker ikke på sunde arbejdsstillinger, når først han i timevis står bøjet over en patient på operationsbordet.

Klokken er 14.35, der er gået næsten fire timer siden ulykken. Rundt om Helle står 13 læger og sygeplejersker i operationsudstyr. Alle er klar, alle maskiner er bemandede, og væsker og blod hænger i stativer overalt.

Christian Ross er den sidste, der kommer ind på operationsstuen, og han konstaterer hurtigt, at Helle ikke længere er stabil.

Han plejer forsigtigt at åbne maven lag for lag. Men ikke her, ikke nu.

Den 24-årige patient er tæt på at dø. Christian Ross fører skalpellen ned til maveskindet og åbner Helle i et snit fra brystet til bækkenet. I det samme siger han til Inanna Weiss: »Jeg begynder lige. Hvis det kan styres, overtager du.«

Inanna Weiss kommer ikke til at overtage.

Christian Ross fører sine behandskede hænder ned i Helles åbne mave.

»Hun bløder meget,« konstaterer han.

I sine unge dage ville Christian Ross tilkalde hjælp i så kritisk en situation. Men der er ikke andre at tilkalde, nu er han den erfarne bagvagt. Det giver faktisk lidt ro. Han bestemmer tempoet og tonen.

Ross, hvad der venter under operationen. Den unge gulvarbejder er stille. Helle kan ikke dø, tænker han. Men hvad nu hvis?

***

CHRISTIAN ROSS har et særdeles afslappet forhold til døden, det er en naturlig ting, som han ofte kommer i sit arbejde. Han tager sig både af meget syge patienter og trafikoffere i overhængende livsfare – som Helle. Han har set det så tit: At døden kommer som en lettelse for de svært syge kræftpatienter, og han tror selv, at det er derfor, han er blottet for dødsangst. Fordi det er så integreret en del af hans hverdag. Døden påvirker ham kun, når det er børn og unge, og når han kommer til at tænke på sin egen familie i den sammenhæng.

Men når han står over operationsbordet, som han gør med Helle, er døden det sidste, Christian Ross tænker på. Nu tænker han kun på, at der ligger et ungt og friskt menneske, som han bare skal have til at overleve.

Pludselig råber han: »Hold kæft, hvor det bløder. Der er mere blod på vej.« Man kan høre på kirurgen, at det er alvor, i dette fag er de vant til at se blod, og når de bander over mængden, er der meget. Christian Ross' fremtoning forandrer sig i det øjeblik, som om nogen har skruet på alle hans sanser. Hans øjne slipper ikke arbejdsfeltet. Christian Ross mærker sin puls stige, og han krænker sårkanten tilbage for at give plads til blodet.

Og så kommer blodet. Det kommer væltende, en kaskade af blod står ud over ham, Inanna Weiss udstøder et råb, og Christian Ross hopper baglæns, men kan ikke undgå at få tilsolet kitlen, træskoene og operationsbrillerne. Selv under det reflekteriske spring væk fra blodet slipper Christian Ross ikke blikket fra læsionen i Helles mave, og hans hånd leder uafbrudt efter kilden til blødningen.

Fra det øjeblik er den lette snak forsvundet fra operationsstuen. Blikket i Christian Ross' øjne er intenst. Selv om situationen er livstruende, er det også det, han og kollegerne kan lide ved arbejdet. Det er her og nu, actionpræget, afregningen er kontant, og han kan gøre en forskel.

Ross lægger nogle af tarmene op på Helles mave, sætter sin knyt-næve på hovedpulsåren og klemmer det store blodkar med mod rygsojlen. Blødningen aftager. Okay, tænker han. Nu kan blodet ikke længere bare pumpe ud af Helles kredsløb. Men han ved ikke, hvor der er hul, det kan være flere steder. Ingen siger noget. Selv om der er fyldt med blod, finder Christian Ross i sin systematiske gennemgang af maven frem til milten. Han mærker, at den er hel. Han får lidt overblik og ser, at det er den store blodforsyning til tarmen, der er rykket ud ved selve tarmkrøset.

»Jeg har fundet det! Hvad siger I til det her? Jeg holder på det,« siger Christian Ross.

»Det ser o.k. ud,« svarer Inanna Weiss.

»Hun er rimeligt stabil nu,« indskyder naroksesygeplejersken.

Christian Ross er ikke i tvivl om, at han rent teknisk kan lappe Helle sammen. Han er mere bekymret for, at hendes kredsløb kollapsede. Han gennemskikker hurtigt de overrevne blodkar med en syning. Derved stander han blødningen, men odelægger også blodkarret. Blodet skal dog nok selv finde andre veje senere hen. Han rekonstruerer tarmkrøset og renser blodet op.

De suger og suger, og klokken 14.47 skifter stemningen mærkbart.

»Det var godt, at vi fik briller på, hvad?« siger Christian ud i lokalet. Han gennemgår systematisk bugspytkirtlen, tolvfingertarmen og hele tarmsystemet med fingrene. Helle har en ridse på leveren, men ikke alvorlig. Kirurgen fra Farum konstaterer, at Helle ikke bløder længere.

De ringer til vagthavende på traumecentret og spørger, om Helle skal på intensivafdelingen eller, om de vil operere hendes lårbrændsår, når maveoperationen er færdig. Det er ikke afgjort endnu.

Christian Ross begynder at sy. Han står på en forhøjning af blodige lagener, tager fat i begge sider af såret, spiler det ud og flytter mavesæk og tarmene til side. Kirurgen begynder at brænde blodkar for at stoppe små blødninger. En spinkel røgfane og en sødlig lugt breder sig, mens Helles hjerte hæver og sænker de blotlagte organer. En bunke blodrøde servietter ligger for enden af operationsbordet. Ortopædkirurgen fra traumeteamet, Rolf Bondeson, kommer ind og foranlediger, at Helle får taget halskraven af. Bondeson bemærker, at hun er "frikendt" for brud på hals og ryg. Alt er lettere nu.

Inanna Weiss står på en skammel oven på de blodige lagener for at nå ind over Helle. De to kirurger har byttet side. En ny sygeplejerske med mundbind kommer ind ad døren og stiller sig ved siden af Inanna. Christian Ross udbrøder: »Hvad Søren, er det frøken Storm?«

»Ja.«

»Så skal vi arbejde sammen hele natten.«

***

SAMTIDIG KASTER FÆRGEN fra Sejerø trosserne. Ombord sidder Helles svigermor, Jonna. Det er ikke længe siden, at hun har haft sin søn, Allan, i røret. Hun er så rystet, at hun ikke kan overskue at køre igennem storbytrafikken til Rigshospitalet. Derfor har hun aftalt med sin yngste søn, Lars, at de sammen tager toget fra Holbæk. Hun kan først være fremme hos Helle – og Allan – ved aftenstid. Tankerne er mange, da de finder deres plads i togstammen.

***

CHRISTIAN ROSS undersøger tyndtar-

men for læsioner. Storm følger hans bevægelser og spørger: »Er vi færdige nu?«

»Ja, det synes jeg. Der er jo knastørt nu.«

De to kolleger arbejder videre i tavshed, indtil Christian Ross udbrøder: »Hvad så fru Storm, eller er det frøken?«

»Frøken, lidt endnu.«

»Er der gifteplaner?«

»Jah, han har friet.«

»Sagde du ja?«

»Ja.«

»Uden betænkeligheder?«

»Ja.«

»Er hun sød?«

»Han.«

»Nå, er det en han?«

Minuttet efter gør Christian Ross status og slutter: »Vi lægger et dræn, og så lister vi ud.«

»Nej, hvor ser de ud,« siger han og kigger ned. »Pokers også, jeg skulle have taget Sørenes træsko i stedet for mine egne.«

De to kirurger brænder flere blodkar sorte mod det røde kød. Ross begynder at tælle servietter.

»En, to, tre, fire.«

»Fem servietter på leje,« supplerer Storm.

De to kirurger bytter igen plads, og i forbiarten får Christian Ross sine blodbestemte briller skubbet på plads. Sygeplejerskerne tæller videre.

»63.«

»To servietter, Christian?« spørger frøken Storm.

»Her.«

»Så stemmer det.«

Ingen servietter er glemt i patienten.

De lægger et dræn ud gennem et hul i højre side af maven, så blod og væske kan komme væk.

Inanna Weiss og Christian Ross syer Helle sammen. De begynder med det nederste lag hud og muskler. Christian Ross syer, mens den kvindelige kirurg binder knuder og trækker godt til. Hullet i maven snøres mere og mere til, og Christi-

an spørger sygeplejerskerne, om de har talt kludene igen.

»Nej.«

»Det er mere det, at jeg stadig kan nå at få en hånd ned og tage dem.«

Sygeplejersken tæller op, hvor meget blod de har brugt.

»Fire en halv liter,« lyder det.

»Har du regnet den liter med, som jeg står på?« spørger Christian Ross.

»Ja, der er nok en liter på lejet og på gulvet.«

Helle har mistet fire en halv liter blod undervejs.

Rolf Bondeson fra traumeteamet kommer igen, for han har fået en melding om, at det brækkede ben virker koldt. Han løfter det grønne operationsklæde og mærker på benet. Det er stadig varmt, så blodforsyningen er ikke ødelagt. Helles forskellige pupiller bekymrer til gengæld lægerne.

»Vi har scannet hovedet, og der var ikke noget. Men hvis det udvikler sig, må vi rescanne,« siger Rolf.

De bliver enige om, at Helle er for dårlig til at få opereret lårbenet. Det må vente til i morgen, når hun forhåbentligt har det bedre. Helle skal først i respirator på intensivafdelingen. Efter halvanden times operation er der ikke mere for Christian Ross at gøre. Inanna Weiss fortsætter med at sy det øverste hudlag sammen, mens Ross kigger ud over holdet af sygeplejersker og læger og siger:

»Tusind tak. Tak for hjælpen.«

I skyllerummet tager han handsker og mundbind af.

»Det var "the golden hour",« tænker han.

»Nu venter et kompliceret efterforløb. Pigen har lungeknusning på begge sider, og med det store blodtab risikerer nyremne at svigte. Og hvad med pupildifferensen? Men hun er ung og stærk. Så mon ikke det værste er overstået?«

Det værste er ikke begyndt endnu.

FORTSÆTTES I MORGEN